

Blixtorps gamla tomt

– Utsikt Bredband Mjölby landsbygd

Rapport 2021:100
Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Östergötlands län, Mjölby kommun,
Högby socken, inom Roxtorp 4:11,
fornlämning L2011:374 (Högby 81:1)

Annika Helander

Arkeologerna

Statens historiska museer

Våra kontor

Linköping

Lund

Möndal

Stockholm

Uppsala

Kontakt

010-480 80 00

info@arkeologerna.com

fornamn.efternamn@arkeologerna.com

www.arkeologerna.com

Arkeologerna

Statens historiska museer

Rapport 2021:100

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	4
Syfte och metod	4
Resultat	5
Högby socken	5
L2011:374, Blixtorps gamla tomt	5
Slutord	5
Referenser	5
Administrativa uppgifter	6

Sammanfattning

Arkeologerna, Statens historiska museer (SHM), har genomfört schaktningsövervakningar i samband med Utsikt Bredband AB:s anläggande av bredband på Mjölby kommuns landsbygd. Schaktningsövervakning har skett där markarbeten har utförts inom eller i nära anslutning till fornlämningar, enligt beslut från Länsstyrelsens Enhet för plan och kultur.

Den aktuella bredbandssträckan berörde ett fornlämningsområde invid Blixtorps gamla tomt, L2011:374, som har skriftliga belägg sedan 1300-talet. Inga lagskyddade fornlämningar framkom och bredbandet kunde anläggas som planerat.

Inledning

Utsikt Bredband AB bedriver ett omfattande arbete med att anlägga bredband på landsbygden i Mjölby kommun. På grund av arbetets art är det uppdelat på ett flertal delsträckor, där den aktuella sträckan benämns Änetorp – Gåvarp. Vid Roxtorp berörs fornlämningsområdet till en bytomt med skriftliga belägg redan år 1334, d v s Blixtorp gamla tomt (se figur 2).

Länsstyrelsens Enhet för plan och kultur har, efter Utsikts ansökan, fattat beslut (2021-04-06) enligt Kulturmiljölagens 2 kap om undersökning i form av schaktningsövervakning vid denna fornlämningslokal.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska undersökningen i form av schaktningsövervakning var i första hand att tillse att fornlämningen berördes i så liten omfattning som möjligt. De fornlämningar som eventuellt framkom vid schaktningen skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras innan de grävdes bort. Om det skulle visa sig att påträffad fornlämning var av större omfattning och komplexitet än förväntat, var förnyad tillståndsprövning enligt Kulturmiljölagen aktuell. Schaktningsövervakningen genomfördes i samband med det pågående markarbetet. Schaktningen utfördes utmed väg- och åkerkanten och schaktets bredd var ca 0,50 meter.

Resultat

Högby socken

L2011:374, Blixtorps gamla tomt (Högby 81:1)

I vägkorsningen söder om Roxtorp finns bebyggelse lämningar efter Blixtorps by, dolda under åkerjorden. Lämningarna efter byn breder ut sig inom ett ca 220 x 150 meter stort område (se figur 3). Idag syns inga spår efter bebyggelsen men vid inventeringen år 1981 kunde "tämligen talrikt" med fragment av tegelstenar iakttas, främst i den östra delen av området. Nivåerna över havet varierar mellan 100 och 110 meter inom bytomtsområdet där den högsta delen ligger i sydöst.

Blixtorps by finns omnämnd i skriftliga källor redan år 1334 (Ortnamnsregistret), och i det historiska kartmaterialet återfinns en äldsta ägoavmätning från år 1638 (D42-3:d7:110-11). Då fanns det fem gårdar i byn (se figur 4 och 5). Drygt 100 år senare fanns endast fyra gårdar i byn (D42-3:2). År 1861 finns fortfarande bebyggelse på platsen (05-hög-59b), men därefter tycks byn ha övergivits.

Schaktningsövervakning genomfördes i samband med markarbetet på östra sidan bytomten, utmed körvägen mot Roxtorp. Matjordslagret var djupt, ca 0,50 meter, i den södra delen och tunnade ut längre norrut till ca 0,30 meter, och underlaget utgjordes av silt och sandblandad morän. Inga lagskyddade fornlämningar framkom i schaktet.

Slutord

Efter att schaktningsövervakningen genomförts kunde bredbandet grävas ner enligt planeringen. Inga fornlämningar påverkades av markarbetet.

Referenser

Ortnamnsregistret

<http://www4.sprakochfolkminnen.se/NAU-ortnamn>

Kulturmiljöregistret

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Lantmäteriet

<https://www.lantmateriet.se/sjalvservice/>

Lantmäteristyrelsens arkiv:

Blixtorp nr 1-6, Geometrisk ägoavmätning år 1638, Högby socken, akt D42-3:d7:110-11

Blixtorp nr 1-6, Förmedlingsbereden år 1742, Högby socken, akt D42-3:2

Lantmäterimyndighetens arkiv:

Laga skifte ägoutbyte, år 1861, akt 05-hög-59b

Administrativa uppgifter

KMR uppdragsnr: 202100625

Lst dnr: 431-4003-2021, beslutsdatum: 21-04-06

Fornlämning: L2011:374

SHM dnr: 513-336-2021

SHM projektnr: 750614723

Företagare: Utsikt Bredband AB

Intrasisprojekt: A2021:46

Undersökningstid: 13 april 2021

Projektgrupp: Annika Helander, Marie Ohlsén

Undersökt yta: ca 220 löpmeter

Läge: Fastighetskartan, blad 64FNV

Koordinatsystem: Sweref 99 TM

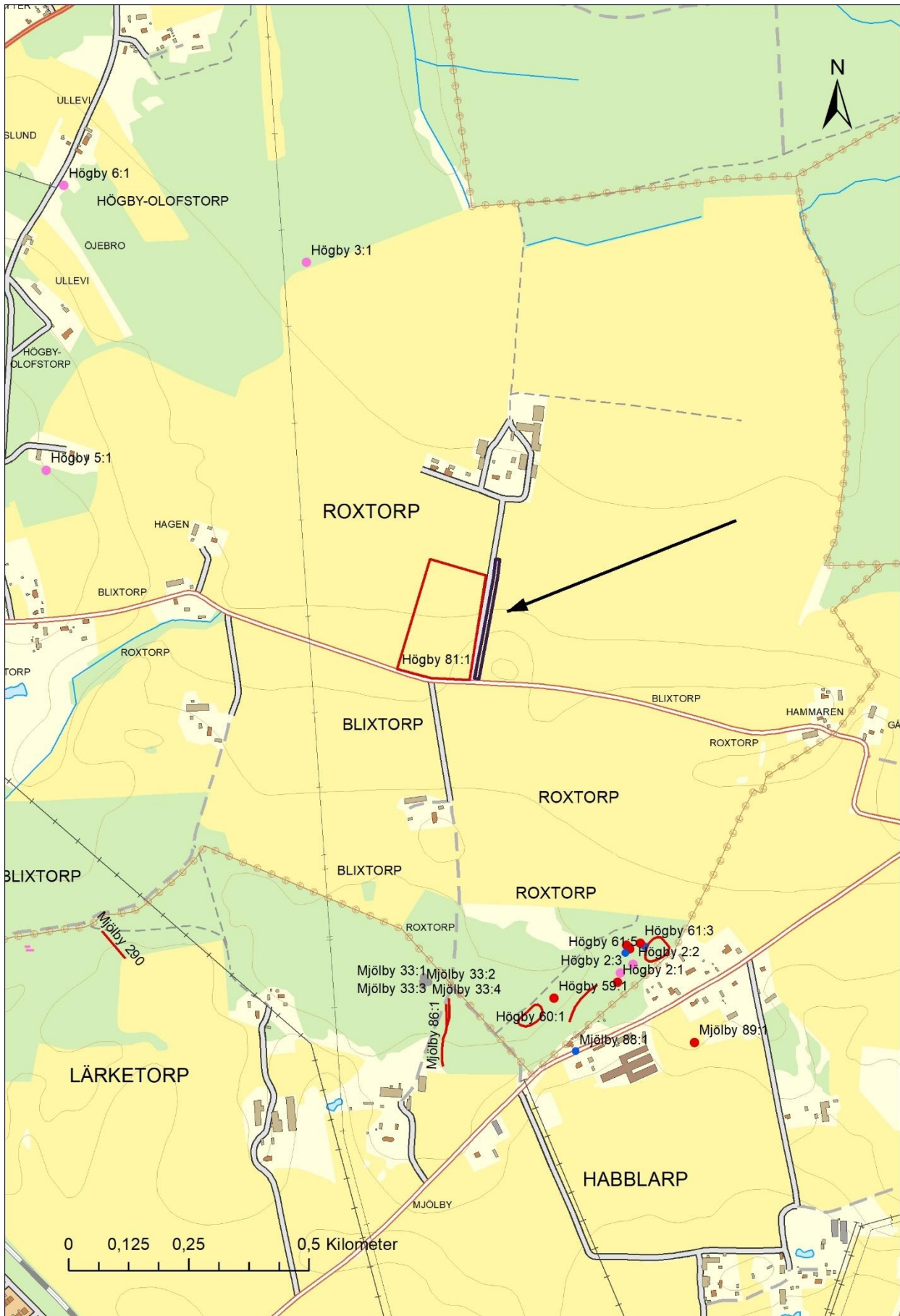
Höjdsystem: RH 2000

Dokumentationshandlingar: Digitala dokumentationshandlingar
lagras tillsammans med Intrasisdatabasen

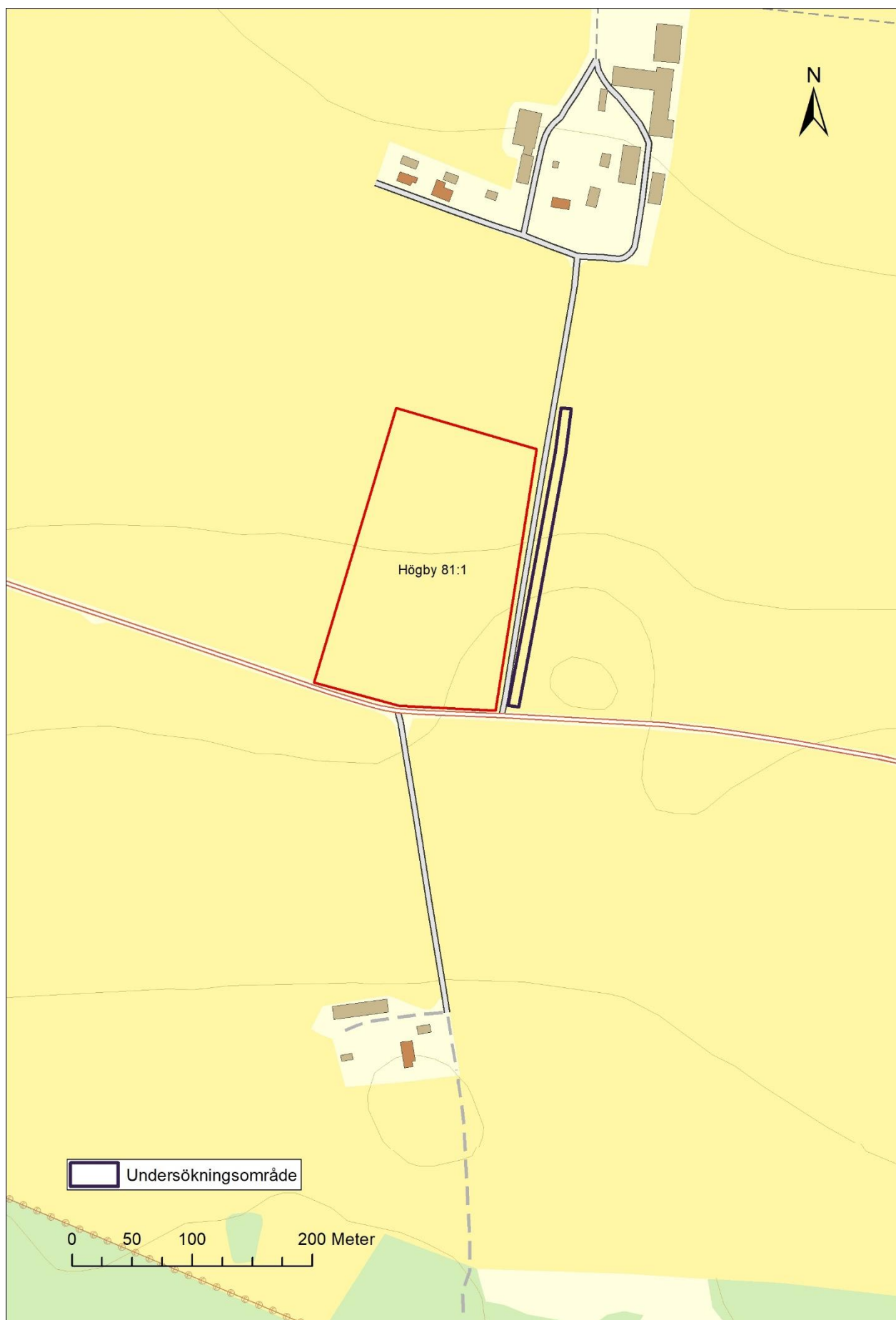
Fynd: Inga fynd

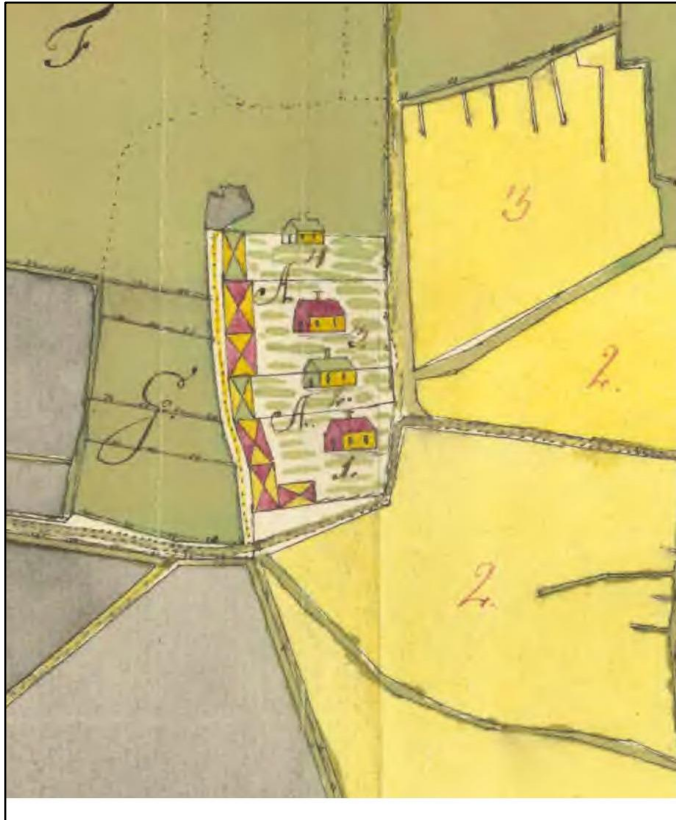
Figur 1. Läget för undersökningen markerat på utsnitt ur GSD-Terrängkartan, skala 1:50 000, och GSD-Översiktskartan. Lantmäteriet (CCO).

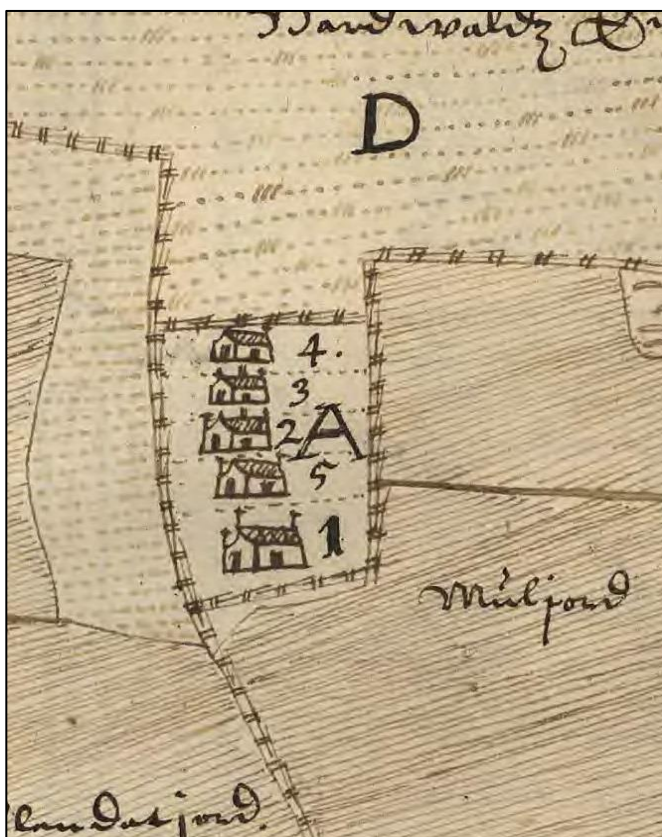
Figur 2. Undersökningsområdet (lila markering) och närbelägna fornlämningar (enligt KMR) markerat på utsnitt ur GSD-Fastighetskartan. Skala 1:10 000. © Lantmäteriet.

Figur 3. Plan över undersökt schakt markerat på utsnitt ur GSD-Fastighetskartan. Skala 1:4 000. © Lantmäteriet.

Figur 4. Blixtorps by bestod av fyra gårdar år 1742 (D42-3:2).

Figur 5. År 1638 fanns fem gårdar i Blixtorps by (D42-3:d7:110-11).